

Skien kommune
Skole- og barnehageavdelingen

Barnehageseksjonen

Barne- og familiedepartementet
Postboks 8036 Dep.

0030 OSLO

Kontoradresse : **Skistredet 11/13**
Postadresse : **Postboks 83, Sentrum**
3701 Skien
3707 SKIEN
Telefon : **35 58 19 30**
Telefaks : **35 52 22 92**
Bankkonto : **2680.07.01049**
Org nr : **938 759 839**

330.00

2009/04169

Arkivkode
A10 &00

Deres ref.

- 529

Vår ref.
04/05927/SORA

Dato
14.01.05

MELDING OM POLITISK VEDTAK - NY BARNEHAGELOV - HØRING

Hovedutvalg - kultur/undervisning behandlet i møte 13.01.05 sak 0002/05. Følgende vedtak ble fattet:

Hovedutvalgets vedtak:

1. Hovedutvalget for kultur og undervisning slutter seg til rådmannens forslag til uttalelse på Høringsnotat om ny barnehagelov
2. Høringsuttalelsen oversendes Barne- og familiedepartementet

Protokolltilførsel fra H, Krf og Frp v/Ulvin:

Kap. 1 Barnehagens formål og innhold opprettholdes som forslaget fra departementet.

Kap. 2 Barns- og foreldres medvirkning.
Opprettholdes som forslaget fra departementet.

Kap. 3 Ansvar og myndighet.
Opprettholdes som forslaget fra departementet.

Kap. 4 Barnehagemyndighetens generelle oppgaver.
Opprettholdes som forslaget fra departementet.

Kap. 5 Personalet.
§ 18 Ledelse: alternativ A.
§ 19 Barnehagens øvrige personale: alternativ D.

Skole- og barnehageavdelingen

Mette Kristiansen
seksjonsleder

Arnhild Sørbo
konsulent

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Arnhild Sørbø

Arkiv: A10 &00

Arkivsaksnr.: 04/05927

NY BARNEHAGELOV - HØRING

Rådmannens innstilling:

1. Hovedutvalget for kultur og undervisning slutter seg til rådmannens forslag til uttalelse på Høringsnotat om ny barnehagelov
2. Høringsuttalelsen oversendes Barne- og familiedepartementet

Rådmannen i Skien

Knut Wille

Bakgrunn:

Barne- og familiedepartementet sendte 09.11.04 ut høringsnotat om ny barnehagelov. Det har skjedd vesentlige forandringer på barnehageområdet siden gjeldende barnehagelov ble vedtatt i 1995. Barnehagereformen er et eksempel på dette. En annen stor endring er at barnehagesektoren skal rammefinansieres fra 01.01.06. Da skal dagens ordning med øremerkede statstilskudd, som gis etter fastsatte satser til den enkelte barnehage, avvikles og staten vil tilføre kommunene midler gjennom inntektssystemet. Høringsnotatet har denne ansvarsoverføringen som utgangspunkt.

Kommunene er blant høringsinstansene. Høringsfristen til departementet er 10.01.05.

Fakta:

Regjeringen ønsker nå å oppdatere , forbedre og forenkle eksisterende regelverk. Det vil komme et separat høringsutkast om regler for opptak til barnehage som skal inngå i arbeidet med Odelstingsproposisjonen.

Rammeplan for barnehagen skal også revideres, og dette skjer i løpet av 2005.

I høringsbrevet foreslås i hovedsak endringer på følgende områder:

- innholdsbestemmelsen utvides
- barns rett til medbestemmelse foreslås synliggjort i en egen bestemmelse
- plikten til å søke godkjenning foreslås skjerpet
- reglene om kommunens behandling av godkjenningssøknader foreslås endret
- dagens bestemmelse om rett til prioritet ved opptak foreslås utvidet
- fylkesmannens tilsynskompetanse foreslås endret

I tillegg føyer vi til at det foreslås endringer på bemannings- og arealnorm for barna.

Vurdering:

Høringsnotatet om ny barnehagelov følger saken som trykt vedlegg.

Departementet skriver at loven må speile de ulike forvaltningsnivåene som har ansvar for og tilsyn med barnehagesektoren, både dens rammevilkår og faglige innhold:

- *statlig myndighet ved departementet*
- *fylkesmannsembetene*
- *den kommunale myndighet*
- *private barnehageeiere*

Loven må også samsvare med FN`s konvensjon om barnets rettigheter som ble vedtatt i 1989. Den er nå inkorporert gjennom menneskerettsloven som trådte i kraft 1.oktober 2003, og innebærer at barnekonvensjonen blir direkte anvendelig i norsk rett og gå foran annen lovgiving.

Sist, men ikke minst skal loven nå være et verktøy for de ansatte og brukerne.

Det ønskes at , (sitat) "lovverket legger til rette for god omsorg, pedagogisk kvalitet og lokalt initiativ ".

Høringsnotatet tar også for seg barnehagesektoren i dag med ”barnehagelovens historie”, sektoren i tall, finansiering, barnehageforliket, hva slags lov barnehageloven bør være, og til slutt utenlandsk rett hvor det gis en kort oversikt over tilbud i Europa og Skandinavia.

Styrene i de kommunale barnehagene har kommet med innspill til høringen. De har fordelt seg i arbeidsgrupper og tatt for seg hver sine kapitler. Svarene er innarbeidet i forslag til uttalelse. De ikke-kommunale barnehagestyrene ønsket å gi innspill via sine organisasjoner.

Fullstendig lovutkast står bakerst i høringsnotatet fra s.103 til s. 109, og ligger også som trykt vedlegg til saken.

Nedenfor står forslag til lovtekst fra barne- og familiedepartementet i kursiv. Kommunens forslag til uttalelse står deretter skyggelagt etter hvert kapittel.

Kapittel 1 Barnehagens formål og innhold

Formålsbestemmelsen foreslås videreført uendret av departementet.

§ 1. Formål

Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem.

Barnehagen skal hjelpe til med å gi barna en oppdragelse i samsvar med kristne grunnverdier.

Eiere av private barnehager kan i vedtektene bestemme at andre ledd ikke skal gjelde.

Private barnehager og barnehager eiet eller drevet av menigheter innen Den norske kirke, kan i vedtektene fastsette særlige bestemmelser om livssynsformål.

§ 2. Barnehagens innhold.

Barnehagen skal være en pedagogisk tilrettelagt virksomhet.

Barnehagen skal bistå hjemmene i deres omsorgs- og oppdrageroppgaver og på den måten skape et godt grunnlag for livslang læring og aktiv deltagelse i et demokratisk samfunn.

Omsorg, oppdragelse og læring i barnehagen skal fremme menneskelig likeverd, likestilling, åndsfrihet, toleranse og forståelse for bærekraftig utvikling. Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter i trygge og samtidig utfordrende omgivelser.

Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn. Barnehagen skal gi barn grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder.

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi stort rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.

Barnehagetilbud for samiske barn skal bygge på samisk språk og kultur.

Departementet fastsetter en rammeplan for barnehagen. Rammeplanen skal gi retningslinjer for barnehagens innhold og oppgaver.

Barnehagens eier kan tilpasse rammeplanen til lokale forhold.

Med utgangspunkt i rammeplan for barnehagen skal samarbeidsutvalget for hver barnehage fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten.

Forslag til uttalelse fra kommunen:

§1-Formål

Et godt samarbeid med foreldre er viktig med tanke på barnets utvikling og trivsel.

Veiledning av foreldre er blitt mer utbredt etter ønske fra foreldrene selv. Det er derfor av stor betydning at barnehagen har et kompetent personale.

Skole og barnehage har til nå hatt samme formålsparagraf. For å tilpasse regelverket til dagens flerkulturelle samfunn foreslår vi at begrepet kristne grunnverdier erstattes med etiske grunnverdier i vårt samfunn slik at alle religioner er inkludert.

§ 2-Innhold

Positivt at beskrivelsen av innholdet i barnehagen er blitt mer omfattende.

Bra at både omsorg og kunnskap/læring benevnes og at det legges vekt på at barn får utfordringer og at nysgjerrighet skal støttes.

Begrepet "omsorg" og "grunnleggende ferdigheter" bør defineres og fremheves i rammeplanen, slik at alle vet hva som ligger i disse begrepene.

Kapittel 2 Barns og foreldres medvirkning

§3 Barns rett til medvirkning

Barn i barnehagen har rett til å uttale seg om sitt syn på barnehagen og rett til medbestemmelse innenfor barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.

Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

§ 4. Foreldreråd og samarbeidsutvalg

For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg.

Foreldrerådet består av foreldrene/de foresatte og skal fremme deres fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø.

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Samarbeidsutvalget består av foreldre/foresatte og ansatte i barnehagen, slik at hver gruppe er likt representert. Barnehagens eier kan delta etter eget ønske, men ikke med flere representanter enn hver av de andre gruppene.

Barnehageeier skal sørge for at saker av viktighet forelegges samarbeidsorganene.

Forslag til uttalelse fra kommunen:

Barnehagen har mange barn under 3 år som ikke ennå har et verbalt språk. Disse kan mer uttrykke seg enn uttale seg. Dette ordet burde derfor endres.

Å kunne tolke små barns uttrykk krever kompetent pedagogisk personale med kunnskap om barns utvikling, uttrykksmåter og se hvert barns individuelle behov. Dette har førskolelærerne kunnskap om og legger til rette for.

Positivt at det på denne måten presiseres at barnets synspunkter skal vektlegges i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.

§ 4 Foreldreråd og samarbeidsutvalg

Foreldremedvirkning og brukerperspektiv vil bli ivaretatt dersom barnehageloven sikrer representasjon for foreldrene.

Det står videre at barnehagens eier kan delta etter eget ønske. Vi synes det er viktig at barnehagens eiere, i vårt tilfelle politikere, møter i samarbeidsutvalget. Her får de mye informasjon om barnehagens daglige drift. Denne informasjonen er viktig når politikere skal behandle saker som vedrører barnehagen.

Kapittel 3 Ansvar og myndighet

§ 6 Godkjenningsplikt

Virksomheter som gir tilsyn og omsorg for barn under opplæringspliktig alder, plikter å søke godkjenning som barnehage når:

a) virksomheten er regelmessig og ett eller flere barn har en ukentlig oppholdstid på mer enn 20 timer, og

b) antall barn som er til stede samtidig er 10 eller flere når barna er tre år eller eldre, eventuelt fem eller flere når barna er under tre år, og

c) tilsynet utføres mot godtgjøring.

Virksomheter etter første ledd må være godkjent før driften settes i gang.

§ 7 Barnehageeiers ansvar

Barnehageeier skal påse at virksomheten drives i samsvar med gjeldende lover og regelverk.

Barnehageeier må legge fram opplysninger om regnskapsdata og tjenestedata etter forskrifter fastsatt av departementet.

Barnehageeier plikter å gi barnets bostedskommune de opplysninger som er nødvendige for å kunne føre et register som nevnt i § 8 fjerde ledd.

Barnehageeier skal fastsette barnehagens vedtekter. Vedtektene skal gi opplysninger som er av betydning for foreldrenes/de foresattes forhold til barnehagen.

§ 8 Kommunens ansvar

Kommunen er lokal barnehagemyndighet og skal sikre at barnehagene drives i samsvar med gjeldende lover og regelverk.

Kommunen har plikt til å sørge for at det finnes et tilstrekkelig antall barnehageplasser for barn under opplæringspliktig alder. Utbyggingsmønster og driftsformer skal tilpasses lokale forhold og behov.

Kommunen har ansvaret for at barnehagetilbudet til samiske barn bygger på samisk språk og kultur.

Hver kommune skal opprette og føre register til bruk for trygdekontorene i forbindelse med kontroll av beregning og utbetaling av kontantstøtte etter kontantstøtteleven. Registeret kan samkjøres mot trygdekontorets register over mottakere av kontantstøtte. Departementet gir forskrifter med utfyllende bestemmelser om føringen av registeret, hvilke opplysninger registeret skal inneholde og behandlingen av disse opplysningene.

§ 9. Fylkesmannens ansvar

Fylkesmannen har veiledningsansvar overfor kommuner og eiere av virksomheter etter denne lov, og er klageinstans i forhold til vedtak fattet av kommunen etter lovens §§ 10, 16, 18 og 19, og der det følger av forskrifter gitt i medhold av denne lov.

Fylkesmannen fører tilsyn med at kommunen utfører de oppgaver den som barnehagemyndighet er pålagt etter denne lov.

Forslag til uttalelse fra kommunen:

Støtter framlagt forslag.

§ 8- Kommunens ansvar

Her ønsket styrene en presisering av kommunens ansvar som barnehagemyndighet og at det foreligger et oppfølgingsansvar til faglighet i barnehagene. For å utføre denne tjenesten må det finnes barnehagefaglig kompetanse i barnehageadministrasjonen. Det er svært viktig å få en lov som styrker barnehagen som pedagogisk institusjon. Viser også til § 16 Tilsyn og veiledning der det presiseres at kommunen skal gi veiledning til barnehager. For å kunne veilede må det være fagkunnskap om virksomheten i kommuneadministrasjonen.

Kapittel 4 Barnehagemyndighetens generelle oppgaver

§ 10 Godkjenning

Kommunen avgjør søknad om godkjenning etter en vurdering av barnehagens egnethet i forhold til formål og innhold, jfr. §§ 1 og 2.

Godkjente virksomheter skal være registrert i Enhetsregisteret.

Kommunen kan sette vilkår for godkjenningen med hensyn til antall barn, barnas alder og oppholdstid.

Kommunens vedtak kan påklages til fylkemannen.

§ 11 Familiebarnehager

Godkjenning av familiebarnehager omfatter virksomhetens organisering og det enkelte hjem.

Departementet kan gi forskrifter om godkjenning og drift av familiebarnehager.

§ 13. Prioritet ved opptak

Barn med nedsatt funksjonsevne skal ha rett til prioritet ved opptak i barnehage.

Det skal foretas en sakkyndig vurdering for å vurdere om barnet har nedsatt funksjonsevne.

Barn som det er fattet vedtak om etter lov om barneverntjenester §§ 4-12 og 4-4 annet og fjerde ledd, har rett til prioritet ved opptak i barnehage.

Kommunen har ansvaret for at barn med rett til prioritet får plass i barnehage.

§ 16. Tilsyn og veiledning

Kommunen fører tilsyn med virksomheter etter denne lov. Kommunen skal gi veiledning til barnehager og kan gi pålegg om retting av uforsvarlige eller ulovlige forhold ved godkjente eller godkjenningspliktige virksomheter. Hvis fristen for å etterkomme pålegget ikke overholdes, eller hvis forholdet ikke lar seg rette, kan kommunen vedta tidsbegrenset eller varig stenging av virksomheten. Kommunens stengingsvedtak skal sendes fylkesmannen til orientering. Vedtak om retting og stenging kan påklages til fylkesmannen.

Forslag til uttalelse fra kommunen:

§ 10 Godkjenning

Det er barnehagenes lokaler og uteområder som skal godkjennes, og i dag kreves det at disse skal være egnet til formålet. Virksomheter som tilfredstiller dette har da rett til godkjenning.

Det eneste som kreves er at de skal være registrert i Enhetsregisteret. Dette gir lik mulighet til

etablering for private og kommunale utbyggere. Kommunen har her ingen adgang til å vurdere det lokale behovet for barnehageplasser eller følgene for det eksisterende barnehagetilbudet. M.a.o. fri etableringsrett/ markedet skal styre seg selv. Det stilles altså ikke vilkår om noen form for samordning med andre eksisterende ordninger.

Med den nye forskriften om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd har en godkjent virksomhet som hovedregel krav på tilskudd fra kommunen.

Vi ser her at det kan bli vanskelig å tilpasse tilbud og etterspørsel etter behovet til kommunens innbyggere når vi nå nærmer oss full barnehagedekning. Overkapasitet kan bli resultatet.

Antall barn, barnas alder og oppholdstid. Arealnorm oppheves.

Departementet mener at dagens fastsatte leke- og oppholdsareal er overflødig når kommunen har mulighet til å sette vilkår til driften i forhold til antall barn, barnas alder og oppholdstid.

Gjeldende rett har en veiledende norm for barnas lekeareal inne satt til 4 m² netto per barn over tre år, og om lag 1/3 mer per barn under tre år. Normen for utearealet i barnehager er anslått til om lag seks ganger leke- og oppholdarealet inne.

Dette bekymrer. Vi frykter at det nå blir fritt fram med antall barn og antall voksne for å nå behovet for full dekning på enkleste måte.

Vi foreslår at dagens norm opprettholdes.

I § 11 , § 12, § 13 støttes de framlagte forslagene.

Kapittel 5 Personalet

§ 18. Ledelse

Alternativ A

Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse.

Barnehagen skal ha en daglig leder.

Alternativ B

Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse.

Barnehagen skal ha en daglig leder som har utdanning som førskolelærer eller annen treårig pedagogisk utdanning på høgholenivå med tillegg av ett års (60 studiepoeng) videreutdanning i barnehagepedagogikk.

Når barnehage og grunnskole er organisert som en mindre virksomhet, kan skolens rektor være daglig leder for barnehagen.

Kommunen kan innvilge dispensasjon fra utdanningskravet etter andre ledd.

Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen.

Departementet gir nærmere forskrifter.

§19. Barnehagens øvrige personale

Alternativ A

Bemanningen skal bestå av førskolelærere og annet egnet personale.

Bemanningen må være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.

Likeverdig med førskolelærerutdanning er annen treårig pedagogisk utdanning på høgholenivå med tillegg av ett års (60 studiepoeng) videreutdanning i barnehagepedagogikk.

Kommunen kan gi dispensasjon fra utdanningskravet i første ledd. Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen.

Departementet gir forskrifter om dispensasjon og om unntak fra utdanningskravet

*for personale som arbeider i barnehagen på nattid.
Departementet gir utfyllende forskrifter om pedagogisk bemanning.
Dagens norm om pedagogtetthet videreføres i forskrift.*

Alternativ B

Som alternativ A, men med en felles norm i forskriften på en førskolelærer per 10-14 barn som er til stede samtidig.

§19. Barnehagens øvrige personale

Alternativ C

*Bemanningen skal bestå av førskolelærere og annet egnet personale.
Bemanningen må være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.*

Likeverdig med førskolelærerutdanning er annen treårig pedagogisk utdanning på høghskolenivå med tillegg av ett års (60 studiepoeng) videreutdanning i barnehagepedagogikk.

Barnegruppene skal ha en størrelse som er hensiktsmessig ut fra barnas alder og forutsetninger.

Kommunen kan gi dispensasjon fra utdanningskravet i første ledd. Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen.

Departementet gir forskrifter om dispensasjon og om unntak fra utdanningskravet for personale som arbeider i barnehagen på nattid.

Alternativ D

Bemanningen skal være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.

Barnegruppene skal ha en størrelse som er hensiktsmessig ut fra barnas alder og forutsetninger.

Forslag til uttalelse fra kommunen:

§ 18 Ledelse –

Går inn for alternativ B.

Ledelsens utdanning/bakgrunn har stor betydning for kvalitetsutviklingen i barnehage. Det er viktig med krav til pedagogutdannelse for å inneha lederstilling i barnehagen. Da har lederen inngående kjennskap til "det indre livet" i en barnehage, og kan veilede øvrig personale og foreldre.

Dispensasjon bør kun gis midlertidig og for ett år av gangen.

Bestemmelsene kan gis i en forskrift, ikke i tre som i dag.

§ 19 Barnehagens øvrige personale-

Går inn for alternativ B.

Foreslår en førskolelærer per 10-14 barn som er til stede samtidig. Dette fordi både FN's barnekonvensjon og Europarådets rekommandasjon forutsetter bemanningsnormer. Det gir økt stabilitet blant førskolelærere. Større fagkompetanse i barnehagen som høyner kvaliteten. Det er viktig at loven er konkret på dette punktet. For å kunne følge opp det som omhandler innholdet i barnehagen, og det som omhandler barns rett til medvirkning, er det helt nødvendig å ha pedagogisk personale med kunnskap om barns behov og utvikling.

OECD-rapporter påpeker at det er lav pedagogisk tetthet i norske barnehager i motsetning til i Sverige og Danmark. Kvaliteten på tilbudet vil øke ved større pedagogisk tetthet, og da må det ligge en norm for dette.

For følgende bestemmelser i dagens lov foreslår departementet ingen materielle endringer :
§ 1 Formål, § 7a Samordnet opptaksprosess i kommunene, § 7 b Offentlige tilskudd til private barnehager, § 11 Barnehagemyndighetens rett til innsyn, § 14 Familiebarnehager, § 15a Foreldrebetaling, § 20 Politiattest, § 21 Taushetsplikt, § 22 Opplysningsplikt til sosialtjenesten, § 23 Opplysningsplikt til barneverntjenesten, § 25 Helsekontroll av barn og personale.

Konklusjon og forslag til vedtak:

Lov om barnehager er et viktig dokument fordi det regulerer tilbudet til de yngste i samfunnet som ikke selv kan målbære sine behov og krav. Det hadde derfor vært ønskelig med noe bedre tid til å komme med uttalelser enn det vi har fått denne gang.

Skole-og barnehagesjefen foreslår følgende vedtak:

1. Hovedutvalget for kultur og undervisning slutter seg til rådmannens forslag til uttalelse på Høringsnotat om ny barnehagelov
2. Høringsuttalelsen oversendes Barne- og familiedepartementet

Trykte vedlegg:

- Høringsbrevet fra Barne-og familiedepartementet
- Høringsnotat om ny barnehagelov (delt ut på Hoku-møtet 16.12.04)
- Oversikt over høringsinstansene